

EEN RONDJE LANGS DE 'STALLEN' *

Door: Victor A.C. Remouchamps. Luitenant kolonel der artillerie (b.d.)

Politiek en militair analist

Het is af en toe raadzaam om een blik te werpen in wat de Russen zelf hun *“near abroad”* noemen. Om de actuele stand van zaken kort te analyseren, maak ik in dit artikel een “rondje langs de stallen” om te bezien op welke manier er nog steeds sprake is van ontwikkelingen waar het Westen rekening mee zou moeten houden. Daarbij zal aandacht worden geschonken aan de ontwikkelingen in Belarus (Wit-Rusland), de Baltische staten, Georgië, Moldova en Syrië. Het is opvallend dat een groot aantal analisten, nadat de Russen zich in Syrië hadden genesteld, ontspannen achterover leunend, verklaarde dat Putin zijn hand had overspeeld en dat hij voorlopig niet meer in staat zou zijn ergens anders in het Russische ‘Gebied van Belangstelling’ * activiteiten te ontplooiën, waar het Westen rekening mee moet houden dan wel op reageren. Dezelfde analisten verklaarden gerustgesteld dat Putin “zich in het Midden Oosten in een wespennest heeft gewerkt” en “dat hij daar in dat moeras nog veel verder verstrikt zal raken”. De conclusie was dat Rusland voorlopig niet meer de militaire capaciteit noch de politieke ambitie zou hebben om zich - na Oekraïne en Syrië - in nog meer avonturen te storten. Wel, na het rondje langs de stallen ziet het er naar uit dat we in het Westen opnieuw op het verkeerde been worden gezet en dat Putin, tegen alle Westerse logica in, rustig verder gaat met het uitvoeren van zijn dominopolitiek. Putin maakt maximaal gebruik van blunderende en weggijkende Westelijke leiders die door de onafgebroken geld- en energieverblindende migratie- en vluchtelingencrisis niet meer in staat blijken te zijn om de methodes van de Kremlin-baas een paar stappen voor te zijn.

Belarus

In de Moskouse media is in de afgelopen weken een stroom aan artikelen gelanceerd, die niet alleen bedoeld zijn voor binnenlandse consumptie, maar ook om de weinig invloed hebbende Wit-Russische oppositie onder druk te zetten. Belarus wordt plotseling ten toon gesteld als een “vijand” van Rusland. In een aantal artikelen wordt het bestaansrecht van Belarus in twijfel getrokken zoals dit op een identieke manier in 2013 en 2014 over Oekraïne werd geschreven. Er wordt zelfs bedreigd met gedeeltelijk annexatie van delen van Belarus, gebaseerd op een model dat in de Krim is gebruikt. Ook wordt gewag gemaakt van de kunstmatigheid van de Belarussische taal. In de meest bedreigende artikelen wordt zelfs gesuggereerd dat Belarus pogingen onderneemt om tegen Moskou samen te spannen. Het zijn voorpagina-artikelen die alleen geplaatst kunnen worden met instemming van de regeringsleiding.

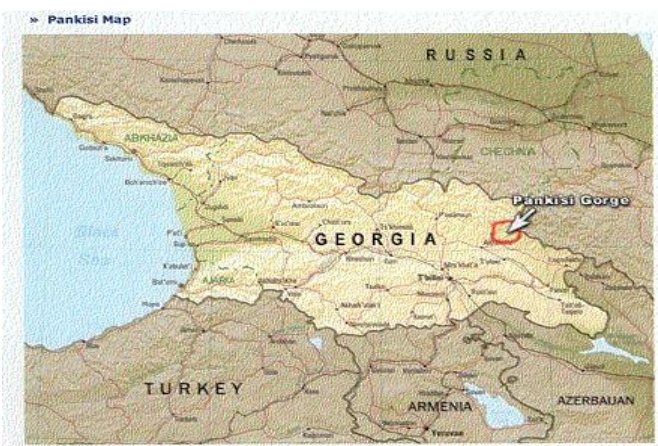
*Militaire uitdrukking

Volgens de Moskouse analist *Dmitry Oreshkin* zijn er de afgelopen weken drie voorbeelden te vinden van de door het Kremlin gesteunde hetze tegen Belarus.

- In de *Pravda* stond een artikel dat zogenaamde Belarussische democraten in de media, verklaringen, boeken en wetenschappelijke uitgaven proberen aan te tonen dat er geen gemeenschappelijke historische wortels te vinden zijn met Rusland, en dat de Wit-Russen gedurende de gehele geschiedenis altijd tegen Rusland hadden gestreden.
- In een andere Moskouse uitgave verscheen een artikel dat het zogenaamde "*Belarussische Jeugdfront*" op een confrontatie met Rusland uit is. Bovendien zou eind vorig jaar een "militair-patriottische unie; *Vayar*" zijn opgericht, die – gemakshalve - veel gelijkenis vertoont met de *Right Sector*¹ van Oekraïne. Doelstelling van deze organisatie zou zijn zich te verzetten tegen het pro-Russische bevolkingsdeel. Bovendien zou deze organisatie zich gereedhouden om agressieve acties tegen Rusland te ondernemen.
- En een Russische econoom, *Sergeij Aleksashenko*, vertelde voor *Ekho Moskv*y radio, dat als Minsk zou blijven doorgaan met het zoeken naar aansluiting binnen Europa, dan Belarus in Rusland zou worden "opgenomen" op dezelfde manier als dit met de Krim is gebeurd.

De Russen denken nog steeds in maatschappelijke Sovjet-categorieën, zo schrijft *Oreshkin*. Zij blijven tegen de wind in spugen en verliezen daarom aan de lopende band. En wanneer Vladimir Putin beweert dat er weer eens sprake is van "een dolksteek in de rug", betekent dit dat hij de risico's van zijn acties verkeerd heeft ingecalculeerd en derhalve een foutieve analyse heeft gemaakt over de ontstane situatie. Dat zijn dus achtereenvolgens Oekraïne, Syrië, Turkije en nu Belarus.

Georgië

In een vorig artikel² schreef ik dat Putin, nu hij *de facto* de Georgische provincies Abchazië en Zuid Ossetië in de Russische Federatie heeft ingelijfd, en daarmee de grens tussen Georgië en de Russische Federatie tot aan de toegangspoort van de Georgische hoofdstad Tbilisi heeft opgeschoven, de politieke druk op Georgië zodanig wil opvoeren dat zij zullen afzien van een lidmaatschap van

¹ Een politieke stroming in Oekraïne die dikwijls het mikpunt is van ultranationalistische Russische propaganda.

² Artikel: De Russische beer heeft gezondheidsproblemen.

NAVO en EU. In het artikel werd verondersteld dat er een aanleiding zou kunnen worden gecreëerd, zoals “Onderdrukking van de Russische minderheid in Georgië” of “eliminatie van een terroristische dreiging vanuit de autonome republiek Adzjaria, die de soevereiniteit van Abchazië in gevaar brengt”. Een dergelijk vaag geformuleerd excuus blijkt niet werkelijk noodzakelijk meer, wanneer we naar minister van Buitenlandse Zaken Sergeij Lavrov luisteren, die onlangs verklaarde dat er zich in Oost-Georgië, in zogenaamde *Pankisi Gorge*,³ ook wel de “*Mujaheddin Valleï*” genaamd, een sterke concentratie is geconstateerd van uit Syrië en Iraq teruggekeerde ISIS strijders die zich in hun geboortestreek zouden voorbereiden op een hernieuwde inzet. Volgens Lavrov zou hij in juni 2015 al door een Syrische generaal: *Valid Abaz*, zijn gewaarschuwd dat er in de *Pankisi Gorge* een ISIS-basis bestaat, waar het Georgische leger geen invloed op kan uitoefenen. Vanuit deze basis zouden Islamieten een dreiging in het zuiden van Rusland kunnen ontwikkelen. Een preventief Russische optreden tegen de bewoners van deze provincie zou een verdere inval in Georgië rechtvaardigen. Een inval waar zelfs de Westerse bondgenoten zich nauwelijks moreel zouden kunnen verzetten. Het Zuidelijke Militaire District met hoofdkwartier in Stavropol, met als voornaamste operationele element het 49ste Leger⁴, is belast met het voorbereiden van militaire acties in dit deel van het grensgebied. Het afgelopen jaar verscheen nieuw materieel, waaronder tanks met grondverzetcapaciteit. Het voltallige officierskorps is inmiddels opgeleid op de inzet van dit nieuwe materieel.

Vanuit deze basis zouden Islamieten een dreiging in het zuiden van Rusland kunnen ontwikkelen. Een preventief Russische optreden tegen de bewoners van deze provincie zou een verdere inval in Georgië rechtvaardigen. Een inval waar zelfs de Westerse bondgenoten zich nauwelijks moreel tegen zouden kunnen verzetten, anders dan via de VN.

De Baltische landen

Vervolgens zal hier de nodige aandacht besteed gaan worden aan de Baltische landen, te beginnen met de landen met de grootste Russisch sprekende en dus Russisch gezinde minderheden in Estland en Letland.⁵ In Estland en Letland is de kans op een Krim-scenario het grootst. Die kans is aanzienlijk kleiner in Litouwen, omdat in dat land nauwelijks voorwaarden aanwezig zijn om een dergelijk scenario te doen slagen, zoals een substantiële “bedreigde” Russisch sprekende minderheid. Omdat in alle Baltische landen enkele door de Russische staat gecontroleerde televisie- en radiostations (zoals *Russia Today/RT* en *Channel 5*) de voornaamste bronnen van informatie zijn voor de Russisch gezinde en Russisch sprekende Estse en Letse bevolkingsgroepen, is de kans groot dat eenzelfde scenario als in de Krim door dat deel van de bevolking zonder meer zal worden geaccepteerd. Russische gecontroleerde zenders zullen de overheid beschuldigen dat de Russischtalige of Russisch

³ Deze vallei wordt voornamelijk bewoond door de Kists, een Tsjetsjeense stam.

⁴ Onder commando van Luitenant Generaal Andrey Gurulyev

⁵ In Estland 24,8 procent, Letland 25,8 % en Litouwen 6,5% (cijfers 2011)

gezinde bevolking wordt bedreigd en dat er in die landen een heropleving van het neonazisme plaatsvindt. Dezelfde tactiek is met succes toegepast bij de invasie van de Krim afgelopen jaar.

Voor optreden tegen Litouwen zal dus een speciaal scenario moeten worden bedacht. Een van de mogelijkheden is een zogenaamd dispuut over de trein- en wegverbinding tussen Rusland en Oost-Pruisen, die over Litouws grondgebied loopt, en waar in eerdere artikelen al ruimschoots aandacht aan besteed is. Dat er in het Kremlin reeds voorbereidingen in de maak zijn om de situatie in de Baltische regio "aan te passen", kan worden afgeleid uit een uitspraak van de plaatsvervangend minister-president van de Russische Federatie die onlangs in een interview *"zijn bezorgdheid uitsprak over de vele schendingen van mensenrechten in de Baltische landen, waarvan volgens hem voornamelijk de Russisch sprekende*

Boris Spiegel

inwoners, de dupe waren". De Russische FSB is er in geslaagd een groot aantal politici, zakenlui en mensen afkomstig uit vroegere Russische organisaties voor hun doelstellingen te interesseren. Ook is er op grote schaal in de media geïnvesteerd. Een belangrijk element in deze hybride beïnvloeding van de openbare mening, is de oprichting van verschillende *"Non Governmental Organisations"* die worden geleid door een lid van de Russische Federatieraad; *Boris Spiegel* - een door het Kremlin gecontroleerde oligarch die een organisatie heeft opgezet met de naam: *"World Without Nazism"* (Russisch: *Мир без нацизма, МБН*), of *Mir Bez Natsizma* (MBH). De organisatie is opgericht in Kiev op

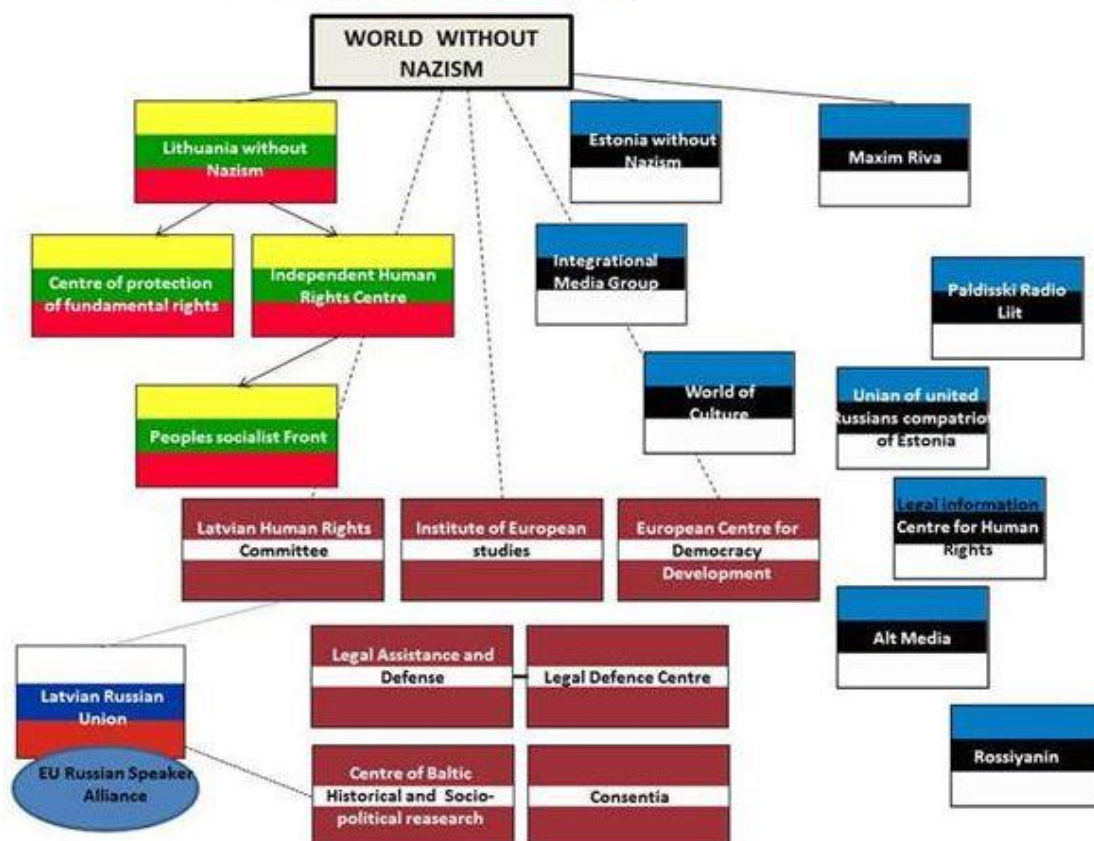
22 juni 2010 en staat geregistreerd in Straatsburg, Frankrijk.

De organisatie claimt dat de drie Baltische landen geconfronteerd worden met een toenemend neofascisme. De bedoeling is dat de bevolking moet worden voorbereid op *"het herstel van de door het Westen opgedrongen, onnatuurlijke situatie na de onafhankelijkheid van de drie landen"*.

Deze door het Kremlin opgezette organisaties worden ruimhartig gefinancierd. In een eventuele voorbereidingsfase zullen ze worden ingezet voor het beïnvloeden van de openbare mening binnen de drie landen, het eventueel organiseren van demonstraties en relletjes en over het algemeen het massaal verstoren van de openbare orde. Wanneer Rusland dan van mening is dat regeringen van de landen niet in staat blijken de orde te handhaven en de situatie onder de knie te krijgen, zal Rusland argumenten vinden om de regeringen van de landen "bij te staan" met een *"peacekeeping"* operatie, in het herstellen van de openbare orde. Tegelijkertijd zullen alle slapende cellen worden geactiveerd om de acties van de *"peacekeepers"* bij te staan.

Al deze organisaties zijn heimelijk verweven in allerlei overheidsdiensten en semi-overheidsdiensten, naast zogenaamd “slapende cellen” die geactiveerd kunnen worden wanneer dit in een scenario van de FSB past.

Op het moment voorziet Rusland de Baltische landen nog voor een groot deel van elektriciteit en gas, hoewel het de bedoeling is van de drie Baltische staten om door aansluiting op het West-Europees elektriciteitsnet en het bouwen van gasterminals, de afhankelijkheid van Rusland aanzienlijk te verminderen. Litouwen werkt aan een aansluiting op het elektriciteitsnet van Polen en heeft begin vorig jaar al een *LPG terminal* in gebruik genomen, terwijl Letland doende is eenzelfde *terminal* aan te leggen. Ook zijn er onderhandelingen gaande om aansluiting te krijgen op het elektriciteitsnet van Zweden. Volledige energie-onafhankelijkheid zal echter pas na een aantal jaren gerealiseerd zijn.

De drie landen zijn weliswaar alle lid van de NAVO, maar in een vorig artikel is al duidelijk gemaakt dat de NAVO op dit moment niet over de militaire middelen beschikt om een

eventueel militair avontuur van Rusland het hoofd te bieden. De drie landen zijn druk doende hun militaire capaciteiten te versterken. Defensiebudgetten zijn verhoogd, in Litouwen is de dienstplicht opnieuw ingevoerd en de NAVO heeft besloten op bescheiden wijze militair materieel in alle oostelijke NAVO bondgenoten te stationeren⁶. De Balten zijn bekend met het feit dat de NAVO niet meer de capaciteit heeft om een eventuele Russische aanval af te slaan. Zelfs de hoop op het inzetten van Amerikaanse grondtroepen is minimaal. Er zijn meer politieagenten in New York, als Amerikaanse militairen in Europa. Hoe kleiner de kans dat de NAVO met succes de drie Baltische landen kan verdedigen, des te groter de kans dat Rusland het risico van een militair avontuur zal starten.

Moldavië

Volgens een aantal Roemeense analisten wordt er in Moldavië een scenario ontwikkeld, dat moet leiden tot destabilisatie van het land. De aanleiding zou ook hier zijn: de vermeende etnische spanningen. Volgens verklaringen van de Moldavische inlichtingen-diensten bestaan er aanwijzingen dat er pogingen worden ondernomen om binnenlandse onlusten te creëren, die zouden moeten leiden tot het plegen van een coup tegen president *Timofti*, gevolgd door nieuwe verkiezingen die dan gemanipuleerd zouden worden ten voordele van

de pro-Russische krachten in Moldavië. Dat er enige grond voor ongerustheid is, moge blijken uit het feit dat de Moldavische veiligheids-dienst tijdens de arrestatie van een aantal leden van de Pro-Russische "*Patria*" partij,⁷ in november 2014, grote hoeveelheden wapens aantrof. Er bestaan duidelijke relaties tussen de leden van de separatisten in Moldavië, het bezettingsleger in Transnistrië⁸ en pro-Russische activisten in de Odesa oblast, zodat het creëren van onlusten in Moldavië zonder twijfel invloed zal

hebben op de stabiliteit van genoemde Oekraïense provincie. Door de komst van een hoge Russische functionaris; *George Menyailo* van de Inlichtingendienst van het Russische

⁶ "Bescheiden" is voorlopig nog dé *understatement* van 2015, want het betekent het stationeren van het materieel van één Amerikaanse compagnie per land (*173 Airborne Brigade*). Er is weliswaar besloten dat Amerika zijn militaire hulp aan onder meer de Baltische landen zal verdrievoudigen, maar voorlopig heeft dat voornemen nog de status van een plan dat pas na de komende presidentsverkiezingen voldoende aandacht zal krijgen.

⁷ Leider van deze partij is *Renato Usatii* die in Moskou woont. De man heeft aanzienlijke belangen in Gaguzia, een zuidelijke provincie in Moldavië met sterke pro-Russische voorkeuren.

⁸ Het Russische 14de Leger.

Ministerie van Buitenlandse Zaken, in Tiraspol - de “hoofdstad” van het bezette Transnistrië - lijkt het dat het Kremlin blijkbaar de mening is toegedaan dat de tijd gekomen is voor het opstarten van activiteiten die een regelrechte invloed zouden kunnen hebben op de Odesa oblast/provincie.

Syrië

Er zijn duidelijke aanwijzingen dat in tegenstelling tot de verklaring van president Putin, dat Rusland niet van plan is om grondtroepen in Syrië in te zetten, de Russische militaire activiteiten aan intensiteit toenemen. In het noorden van Syrië, in de omgeving van het plaatsje Salma, werd al een paar weken geleden een aantal hoge Russische officieren aangetroffen, die kennelijk de leiding hadden over operaties - blijkbaar in samenwerking met Hezbollah strijders en eenheden van het Syrische leger – gericht tegen het *Jabal al-Akrad front*. Door verslaggevers van *Al Jazeera* werd geconstateerd dat Russische gemechaniseerde infanterie, gesteund door tanks en in samenwerking met [Russische](#) gevechtshelikopters en gemechaniseerde artillerie, actief waren tijdens de acties tussen Latakia en Idlib tegen ISIS rebellen van Jabhat al-Nusra. Bij de huidige gevechten tegen Aleppo zijn niet alleen Russische adviseurs actief, doch ook elite-eenheden van compagniesgrootte van de Russische grondstrijdkrachten vechten zij aan zij met eenheden van het reguliere Syrische leger, Iraanse troepen van de Iraanse Revolutionaire Garde en strijders van de terreur-organisatie Hezbollah. Naast het optreden van de grondtroepen is de Russische luchtmacht druk met een uitvoeren van een nietsontziend luchtoffensief dat zich niet tegen ISIS richt, maar volledig is geconcentreerd op het breken van de tegenstand van de regering. Daarmee bewust een Russisch ongewenste politieke oplossing voor Syrië vermijdend. Dat door die nietsontziende bombardementen op grote schaal duizenden burgers worden getroffen, is niet Ruslands zorg. Belangrijk is dat door de successen van Syrië en haar bondgenoten een hernieuwde stroom van echte vluchtelingen ontstaat, die de migranten- en vluchtelingenproblematiek in Europa alleen maar zal vergroten.

Russische "militaire adviseurs" aan het Syrische front tussen Latakia en Idlib

Detailkaart van het gebied waar Russische grondstrijdkrachten actief zijn

Resultaten van de Russische bombardementen in Syrië

Conclusies

Een rondje langs de stallen vertoont het volgende beeld:

1. Rusland is zonder ophouden druk doende met het uitbuiten van de onrust in de Westerse en vooral de Europese gelederen als gevolg van de migranten- en vluchtelingen crisis. Geen poging wordt nagelaten om tegenstellingen binnen Europa te vergroten. De huidige operaties in Syrië om de stad Aleppo te ontzetten, zullen leiden tot een toename van de vluchtelingenstroom. De vluchtelingenstroom heeft niet Rusland of Iran als eindbestemming, maar zal zorgen voor een toenemende druk op Europa om opnieuw de grenzen verder open te stellen. Hetgeen automatisch voor verdere verscherping van de al bestaande tegenstellingen binnen Europa zal zorgen, alsmede tot een dualistische positie in de – nagenoeg mislukte - vredesonderhandelingen.

2. De kans is klein dat Rusland op korte termijn zal besluiten om Belarus te annexeren. Rusland heeft op dit moment niet de beschikking over voldoende militaire en financiële middelen om het land te bezetten. Voorlopig zal het dus blijven bij een patriottische hersenspoeling van het Russische volk, waarbij zal worden beweerd dat Belarus nu ook een dolk in de rug van Rusland heeft gestoken. Maar wat in het vat zit, verzuurt niet!
3. In de Baltische republieken wordt een aantal destabiliserende activiteiten voorbereid, waarvoor de ondergrondse organisaties al klaar staan. Het wachten is op een aanvaardbaar excuus om in de binnenlandse situatie van vooral Estland en Letland, in te grijpen. De opwaardering en het versterken van de strijdkrachten van de drie Baltische landen zal op korte termijn gericht moeten zijn op het effectief kunnen optreden tegen en neutraliseren van binnenlandse agressieve organisaties. Op middellange termijn zullen hun strijdkrachten moeten worden versterkt zodat zij een eventueel Russisch militair optreden zo sterk mogelijk kunnen frustreren. Door het stationeren van NAVO eenheden, materieel en hoofdkwartieren op het grondgebied van de drie landen wordt de kans kleiner voor een Russische militair avontuur. De kennelijke weerzin van een aantal Europese lidstaten, zoals Duitsland en Frankrijk, voor dit plan is duidelijk in het voordeel van president Putin.
4. In Georgië is alvast het fundament gelegd voor een verdere bezetting van het land door een inval te doen in de noordoostelijke provincie van de *Pankiri Gorge*. Putin heeft immers verklaard dat Rusland, waar ook ter wereld de “terroristen” zal aanvallen. Dat Putin een ietwat andere uitleg geeft aan de definitie “terrorist” is in bovenstaand serie fotootjes van slachtoffertjes van zijn bombardementen, te zien. Hoe dan ook alle voorwaarden om Georgië binnen te vallen en het land weer binnen de Russische invloedssfeer te krijgen zijn voorhanden. Putin heeft slechts een excuus en een tijdbalk nodig.
5. In Moldavië worden maatregelen voorbereid die gemakkelijk tot destabilisatie van de gehele regio kunnen leiden. De “ethnische kaart” kan handig door de Russen worden gespeeld, wat directe consequenties zou hebben voor NAVO lidstaat Roemenië en zonder twijfel voor verdere onrust in het zuidwesten van Oekraïne zal kunnen leiden. Wanneer de partijen er niet in slagen om de elektriciteits- en watervoorziening van het Krim-schiereiland op te lossen, en het Kremlin besluit om de met militaire middelen de situatie te forceren, zal de tijd rijp zijn voor het tegelijkertijd activeren van separatistische elementen in de Odesa oblast.
6. In Syrië blijkt dat Rusland steeds dieper betrokken raakt in het conflict. Met het verschijnen van Russische grondtroepen wordt de militaire situatie gecompliceerder en ligt een oplossing steeds verder in het verschiet. Wanneer de Russen in samenwerking met het reguliere Syrische leger, Hezbollah en delen van de Iraanse Republikeinse Garde succes blijken te hebben in hun strijd tegen de rebellerende groeperingen, wordt de noodzaak voor het vervangen van president Assad geringer

en daarmee een door het Westen bedachte oplossing steeds onwaarschijnlijker.